

Etikhove – Puttene – omgevingswerken voor het woonproject Puttene

Hoofdstuk 1: Gemotiveerd advies

1.1. Kader

Langsheen de straat Puttene te Etikhove, gemeente Maarkedal, wenst de gemeente een kleine woonverkaveling te realiseren. De verkavelingsvergunning hiertoe werd reeds bekomen in 2016. De aanvraag was onderworpen aan het Archeologiedecreet. In het kader van deze verkavelingsvergunning werden geen archeologische voorwaarden opgelegd.

Aangezien voor het gedeelte van de omgevingsaanleg en de infrastructuurwerken (aanleg riolering) alsnog een stedenbouwkundige vergunning vereist is, is deze aanvraag onderworpen aan de inmiddels in voege getreden regelgeving in kader van het Onroerend Erfgoeddecreet (meerbepaald de inwerkingtreding van hoofdstuk 5 van dit decreet op 1 juni 2016). Derhalve diende, gelet op de oppervlaktecriteria die van toepassing zijn, een archeologienota te worden opgesteld.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m². Derhalve diende in uitvoering van art. 5.4.1 3° van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de omgevingsaanleg van de woonverkaveling.

1.2. De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Deze archeologienota is het resultaat van een volledig archeologisch vooronderzoek. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een bureaustudie. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.3. De aanwezigheid van een archeologische site

Binnen het projectgebied zelf zijn heden geen archeologische vondsten bekend. In de ruimere omgeving (Heuvel van Bossenare) zijn wel meerdere locaties gerepertorieerd in de Centraal Archeologische Inventaris, grotendeels ten gevolge van systematische veldprospecties. Het betreft meerdere Romeinse vindplaatsen alsook steentijdmateriaal.

Het onderzoeksterrein zelf is gesitueerd op eerder nattere gronden naast een beekvallei. Dit maakt de aanwezigheid van een archeologische site minder vanzelfsprekend, desalniettemin zijn vindplaatsen gekend op eveneens natte bodems vlakbij de Nederaalbeek en de Maarkebeek. Een aanwezigheid van archeologische sporen te Puttene is dus evenwel ook niet uit te sluiten.

Het projectgebied is op 250 m buiten de dorpskern van Etikhove gelegen, dat aan de overzijde van de Nederaalbeek is gesitueerd. Wellicht is het terrein sinds de vroege/volle middeleeuwen als cultuurzone in gebruik aan de rand ervan, vermoedelijk als weidegrond/bos. Minstens sinds de zeventiende eeuw is het projectgebied aantoonbaar uitsluitend als **bos-/grasland** in gebruik geweest en is in die periode nauwelijks bebouwd of bewoond. De aanwezige bebouwing op de 17de eeuwse kaart is gesitueerd ter hoogte van het huidige woonzorgcentrum.

Er zijn op het terrein enkele (recente) ontwikkelingen geweest die minstens plaatselijk reeds voor verstoring gezorgd hebben: de bestaande wegenis en nutsleidingen, de realisatie van het woonzorgcentrum met bijhorende parking en verharding, alsook de aanleg van een wadi.

1.4. De waardering van de archeologische site

Het kennispotentieel situeert zich vooral op het bevestigen of beter begrijpen van de landschappelijke organisatie van het gebied.

We nemen in de afweging van het kennispotentieel en de waardering echter ook de aard van de geplande werken mee: een deel van het terrein is in het verleden reeds vergraven, en een deel van de geplande realisaties zullen gelokaliseerd zijn ter hoogte van deze eerdere verstoringen. Bijkomend zijn de geplande werken ook beperkt in omvang en verspreid over het terrein. Een vlakdekkend inzicht in eventuele archeologische sporen zal binnen het kader van de werken nooit bereikt worden, wat het kennispotentieel meteen toch sterk vermindert.

1.5. Impactbepaling

Voornamelijk de aanleg van het gescheiden rioleringsstelsel zal een aanzienlijke impact op de ondergrond hebben. De buizen komen op een maximale diepte van 2,28 m te liggen, de breedte van de rioleringsgleuven varieert maar zal steeds tussen 1 en 2 m of 2 en 3 m zijn. Een *aanzienlijk deel van deze rioleringen* zullen echter aangelegd worden ter hoogte van *de huidige straat Puttene*, waar door de bestaande wegenis en nutsleidingen reeds een belangrijke mate van verstoring valt te verwachten.

Hetzelfde geldt voor het uitgraven van het centrale bufferbekken. Het betreft een maximale diepte van 1,1 m, weliswaar over een beperkte ruimte aangezien de totale oppervlakte van 164 m² onder talud wordt uitgegraven. Maar ook hier geldt dat het bufferbekken nagenoeg volledig onder de huidige straat zal komen te liggen.

De overige werken zullen een geringere invloed tot geen invloed hebben op een eventueel archeologisch niveau. We overlopen in afdalende lijn qua impact:

De ontworpen wegenis (parksteenpaden) en parking hebben een diepte van 47-48 cm ten opzichte van het maaiveld. Rekening houdende met de resultaten van de boringen (teelaarde variërend tussen 30 en 60 cm, het archeologisch leesbare niveau mogelijk iets dieper) is de verwachting dat de teelaarde in de zone van de paden afgegraven wordt tot op een niveau waar eventuele archeologische sporen *net wel of net niet* zichtbaar kunnen worden.

Wat de groenaanleg betreft, zal een groot deel van de zones tussen de parksteenpaden van grasmatten voorzien worden. Daartoe wordt het terrein enkel oppervlakkig (max. 15/20 cm diepte) gefreesd, wat bijgevolg geen impact heeft op de diepere bodem. De drie lichte ophogingen, de plaatselijke oeverversterking van de Nederaalbeek ter hoogte van de uitstroom van de riolering, net als de vervanging van de brug over de Nederaalbeek zullen nauwelijks een invloed hebben op de ondergrond. De putten voor de nieuw aan te planten bomen tot slot hebben een indicatieve grootte van 1 x 1 x 1 m.

Globaal genomen zijn de ingrepen relatief beperkt in oppervlakte en verspreid over het gebied. Daarbij zijn de meest 'ingrijpende' realisaties grotendeels gesitueerd ter hoogte van heden reeds sterk geroerde zones (o.m. de aanleg van een nieuwe parking, de aanleg van nieuwe riolering en de aanleg van een bufferbekken onder de heden bestaande straat Puttene). Buiten deze zones wordt terrein aangesneden voor nieuwe verharding (de aanleg van een tweede parking en de parkpaden en het planten van bomen).

Binnen het gabarit van de geplande werken is de kans op het aantreffen van archeologische sporen dan ook eerder beperkt.

1.6. De bepaling van de maatregelen

De aanwezigheid van sporen is op zich niet uit te sluiten, maar de vraag stelt zich hier of de aard van de werken een verder onderzoek verantwoordt. Gezien de relatief beperkte impact van de werken, de bestaande verstoringen en het feit dat bepaalde zones sowieso niet kunnen vergraven worden met het oog op behoud van een reeks bomen, zou een eventueel verder onderzoek een te beperkt(e) ruimtelijk inzicht en interpretatie kunnen bieden op aanwezige archeologische sporen/sites als die al zouden aangesneden worden. Het potentieel op kennisvermeerdering is dan ook eerder gering en een verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken lijkt dus kosten-baten beschouwd niet aangewezen.

Binnen het gabarit van de geplande werken is de kans op het aantreffen van archeologische sporen eerder gering. Gezien de relatief beperkte impact van de werken zou een verder onderzoek slechts een beperkt(e) ruimtelijk inzicht en interpretatie kunnen bieden op eventueel aanwezige archeologische sporen/sites. Bijkomend vooronderzoek zal geen nieuwe inzichten brengen en is derhalve niet relevant.

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning geen verder archeologisch (voor)onderzoek op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

Hoofdstuk 2: Programma van maatregelen

Niet van toepassing